

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 6 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:

pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓNYIVAL.

Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Főispáni beiktatás.

Fényes ünnepek között iktatták be tegnap *Weszprémy Zoltánt* főispáni székébe. Mi azonban nem az ünnepeket és a külső diszt emeljük ki, hanem azt az igazi szereteten alapuló lelkesedést, mely az új főispán személyét körülvette. Ennek a szeretetnek, osztatlan tiszteletnek és bizalomnak jelei sugárzottak ki az üdvözlő beszédekből, melyekben nem találtunk egy szintelen hangot sem. Nema sablonos szóvirágokat és üres dicséreteket mondtak el a szónokok, hanem az az erős meggyőződés szinesítette meg szavaikat, hogy az új főispán személyében városunk és a vármegye közönsége és mindkét törvényhatóság érdekei egy munkás férfit nyertek, aki nemcsak méltóságának díszét fogja viselni, hanem első kíván lenni a város és vármegye érdekeit védő cselekvésben.

Erre a meggyőződésre mindnyájunkat az vezetett, hogy hosszú évek óta ismerjük az új főispán tehetségét, munkarejét, vasszorgalmát és minden nemes ügy iránt érzett lelkesedését. Már pedig aki megszokta a munkát, aki a reábizott ügyeknek évtizedeken át lelkiismeretesen megfelel, aki a kötelességek útjáról nem tér le, annak lelkében — ha magasabb polczra emelik — nem csökken, hanem emelkedik tevékenységének munkás ereje.

Weszprémy Zoltán ismeri városunk nagy törekvéseit. Itt élt köztünk s habár hivatalánál fogva a vármegye tollát vezette, élénk érdeklődéssel kísérte városunk fejlődését, haladását. Nem lép tehát egy ismeretlen világba, midőn városunk élére áll, hanem egy oly munkamezőre, hol az ismert utakon biztonsággal járhat a város ügyeinek irányításában. És ezeken az utakon a becsületes munkásoknak egy egész seregét fogja találni, akik vele és mellette fognak dolgozni és ha kell, küzdeni minden oly kérdés megoldásában, mely a város javát czélozza.

Nem akarjuk ez alkalommal felsorolni ama nagy terveket, melyek megvalósításra várnak. Mind megannyi a haladás biztosítékát zárja magában és megvalósításuk a közérdek nézőpontjából szükséges. Az alapvető munka már kész, anyagi forrásainak csak a felhasználást várják. A béke jegyében most már egyenlő akaratú be lehet tetőzni a munkát és mi, kik évek munkásságának megfigyeléséből ismerjük az új főispán munkakedvét, alkotni vágyó szellemét, meg vagyunk eleve győződve, hogy a várost haladó törekvésében mindenkor támogatni fogja.

És ezen meggyőződésünkből kifolyólag szeretettel és bizodalommal üdvözljük az új főispánt, szívünkből kívánva, hogy törekvéseiben kísérje Isten áldása és mindazon becses erők munkakedve, akik kívánva annak őt diszes állásában támogatni.

*

A főispáni beiktatási ünnepről a következőkben számolunk be olvasóinknak:

A vármegyénél.

Pénzes Sándor elnök a következő szavakkal nyitja meg a közgyűlést:

— Tekintetes közgyűlés! Szabályrendeletünk értelmében kötelességem lévén a mai közgyűlésen elnökölni, a törvényhatósági bizottság tagjait és vendégeit szívből üdvözlöm. Bár általánosan köztudomásu, hogy a tárgysorozat első pontját a főispáni eskü kivétele és a beiktatás képezi, — örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy az alkotmányos éra beálltával beköszöntött főispáni beiktatás jelentőségét kiemeljem. Bizonyára az új éra áldásthöz lesz magyar hazánkra. Ezen reménytől eltelve a közgyűlést megnyitom és felkérem a h. főjegyző urat, hogy *Weszprémy Zoltánnak* a vármegyei főjegyzőségről való lemondását terjessze elő.

Pákozdy Sándor h. főjegyző felolvassa a lemondó iratot, amelyben *Weszprémy* fájdalommal mond bucsut a vármegye tisztikarának, amelynek kebelében negyedszázadot töltött el és támogatásukat kéri az új állásában.

Az állandó választmány javaslatára egyhangulag elhatározzák, hogy *Weszprémy Zoltánnak* a főjegyzői állásról való lemondását, nyugdíjigényeinek fenntartásával, tudomásul veszik és a nyugdíjszabályzaton ennek folytán szükségessé vált módosítás jóváhagyása iránt felterjesztést intéznek a belügyminiszterhez.

Miután ilyenformán a főispáni eskü letételének akadálya nem volt, az elnök *Rásó Gyula* vezetésével *Lengyel Endre*, *Kovács Gyula*, *Weszprémy István*, *Csapó István*, *Nagy Gábor dr.*, *Csák Gyula* és *Balthazar Dezső dr.* bizottsági tagokból álló küldöttséget menesztett a főispánért.

A teremben megjelenő főispánt perczekig tartó taps és éljenzés fogadta. — Gyönyörű, fehér-zöld diszmagyar feszült a főispánon, akit láthatólag megindulttá tett a szeretetnek spontán megnyilatkozása.

Az éljenzés lecsillapultával *Pénzes Sándor* elnök melegen üdvözölte a főispánt és felkérte, hogy tegye le az esküt és foglalja el az elnöki széket. — Az eskümintát *Pákozdy Sándor h. főjegyző* olvasta fel. A főispán erős, határozott hangon ismételte az eskü szövegét. Az eskütétel után folytonos éljenzés közben elfoglalta az elnöki széket és nyomban elmondta székfoglaló beszédét, amely egész terjedelmében így hangzik:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Mélyen tisztelt közönség!

Mély megilletődéssel foglalom el Istennek, hazámnak, királyomnak és a törvényhatóság közönségének tett esküm elhangzása után szeretett vármegyémnek kormányzói szé-

két, azzal az erős elhatározással, hogy szerény tehetsége-
met s tudásomat, akaraterőmet és férfiúi egész lelkesedé-
semet e perctől kezdve teljesen új állásomnak szentelve,
mindent el fogok követni arra nézve, hogy azt a bizalmat,
amellyel engem a legmagasabb királyi kegy kitüntetett, ezt
a rokonszenvet, szeretetet és ragaszkodást, amellyel önök
engem érdememen felül körülvenni méltóztatnak, — ame-
lyet én eléggé meghálálni képes soha sem lehetek, jóaka-
ratu törekvéseimmel valamely mértékben legalább kiérde-
melhessem. (Éljenzés.) Egyéni gyarlóságom ez új állásom-
mal járó feladatok nagy súlyával arányban egyáltalában nem
álló gyengeségem tudatában e megilletődés, tekintetes tör-
vényhatósági bizottság, súlyos aggályokká is fokozódik
nálam, s hogy ennek daczára mégis ezen diszes, de sokszor
tövisekkel bélelt széket elfoglalni merészelem, erre vonat-
kozó okaim a következők:

Az ország legkiválóbb vezérférfiaiból álló jelenlegi
alkotmányos kormányunk szívből-lelékből hiva vagyok, e
kormány politikájának minden vonalon való győzelmét a
legnagyobb odaadással támogatni benső meggyőződése-
m szerint hazafias kötelesség és ha ez a kormány, a felőlem
nyert információk alapján elismerem, hogy erőmet és arra
való hivatottságomat tulbecsülve jónak látta, hogy engem
eddig szerény működési körömből kiszóllítson s politiká-
jának munkatársává avasson: hazám iránti kötelességemnek
s vármegyém érdekében is illőnek tartottam, aggodalmaim
ennek elnyomásával is a nekem felajánlott ezen diszes bi-
zalmi állást, amelyet pedig nem kerestem, amelyert nem
törekedtem; de amelyben az én szeretett vármegyémnek
javát és érdekét továbbra is munkálni módomban leend:
elfogadni. (Éljenzés.)

De bátorított még engem ezen sokak előtt talán mélt-
tán merésznek látszó vállalkozásra az a belső viszony is,
amelyben én ennek a törvényhatóságnak érdemes tiszt-
karával és bizottságának tagjaival állok, akik részéről én
hosszu közigazgatási pályámon mindenkor meleg szere-
tetet, odaadó támogatást, gyengeségeim iránt pedig foly-
tonosan jóakaratu elnézést tapasztaltam; amelyeket, mélyen
tisztelt uraim, jövőben is számítani bátorkodom, szokásos
dolog, tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy a tör-
vényhatóság élére kinevezett főispán amikor letett esküje
után állását elfoglalja, követendő irányelveire nézve részle-
tes és tüzetes programot ad.

Én, tekintetes közgyűlés, ebben a teremben azt hiszem,
felmentettnék érezhetem magam ez alól. Hiszen egy negyed
századot meghaladó időt a vármegye ügyeinek munkálásá-
ban az önök körében éltem le és ösmerik önök egész
egyéniségemet, egész multamat. Elegendőnek tartom azért,
ha itt csak azt jelentem ki, hogy programom lesz új álla-
somban is a munka és becsületes törekvés mindarra vonat-
kozólag, ami édes hazám és szeretett vármegyémnek is ja-
vára szolgálhat.

Politikám a béke, — ahol kell a kiengesztelés, a jog,
törvény és igazság, térnek és alkalomnak keresése és kiná-
nálása a társadalom minden tényezőjével szemben arra nézve,
hogy vállalva együttműködésünkkel hazánkunk és köze-
lebről vármegyénknek szellemi és anyagi téren való boldo-
gulását előmozditsuk. (Éljenzés.)

Felekezetek, társadalmi osztályok, foglalkozási ágak
között különbséget én nem ismerlek, minden egyes életkór
és érdekkör közreműködését keresem közös célunk: a
közjó előmozdítására irányzott közös törekvésünk elérésére.
Az 1886. XXI. t.-cz. azon rendelkezését, hogy a törvény-
hatóság élén a főispán áll, én úgy fogom fel, hogy míg
egyrészt a törvényhatóság önkormányzati és önrendelkezési
jogát aggódó gondossággal respektálni, sőt azt ha kell, vé-
delmezni fogom, a törvényhatóság közönségének a köz-
ügyek ellátására irányuló érdeklődését tőlem telhetőleg
fokozni törekszem: másrészt szándékom arra ügyelni, hogy
az állami akarat, amikor a törvényes alapon s törvényes
formában jelentkezik, a legszélső perifériákon is teljes ha-
tályossággal érvényesüljön.

Ezekben foglalom össze legrövidebben az én pro-
gramm pontjaimat s ezeket szem előtt tartva, azt a kérést
intézem a törvényhatóság tekintetes közönségéhez s egész

lakosságához, hogy feladataim megoldásában, kötelességem
teljesítésében engem támogatni méltóztassanak.

Én a mai naptól kezdve nem ismerlek más kötelessé-
get, más óhajt, mint a kormányzatomra bizott két törvény-
hatóság érdekeit szolgálni, azokat istápolni; hogy azonban
ezt tehessen, szükségem van mindnyájuknak buzgó támo-
gatására.

Ajtóm folytonosan nyitva áll mindenki számára. Nem
lesz az a panasz, az a kérelem, az a tanács, származzék
nagytól vagy kicsinytől, amely nálam jóakaró meghallga-
tásra s orvoslásra nem találna. Egészen az önöké leszek.

Adja Isten az ő áldását az én becsületes jóakaratu tö-
rekvésemre. S kérem, fogadjanak is, illetve tartssanak meg
jóindulatukban s támogassanak működésemben.

*

A székfoglalóra, amelyet zugó éljenzéssel fogadtak,
Dávidházy János esperes válaszolt a törvényhatósági bizott-
ság nevében.

A tisztikar nevében Pákozdy Sándor üdvözölte a főis-
pánt lendületes beszéddel.

Dr. Czeglédy Mihály t. ügyész általános helyeslés köz-
ben indítványozta, hogy a főispáni székfoglaló és a két
üdvözőlő beszéd egész terjedelmében örökíttessék meg a
mai ülés jegyzőkönyvében. Az elnöklő főispán ezt határo-
zatilag kimondta.

A gyűlés után az új főispán a küldöttségeket fogadta.

A városnál.

Tíz órára volt kitűzve a város rendkívüli közgyűlése,
de erősen tizenegy felé közeledett már az idő, amidőn je-
lezték, hogy a főispán elindult a vármegyeházáról.

A városháza lépcsőzete és a közgyűlési terem rendki-
vül izlésesen volt feldiszitve délszaki növényekkel.

A terem egészen megtöltötték a bizottsági tagok és a
vendégek, akik számos törvényhatóságból gyűltek össze.
Megjelentek az összes állami, városi és megyei hivatalok
vezetői és tisztviselői. Küldöttségileg képviselve voltak az
összes hitfelekezetek és iskolák. Nyüzsgő hangyaboly volt
a hullámzó sokaság, fényes heroszkópja annak a lelkesedés-
nek, amely az alkotmányos éra nyomán fakad.

11 órakor végre megnyitotta a közgyűlést Kovács
József polgálmester. Néhány szóval üdvözölte a bizottsági
tagokat és a vendégeket, azután Vecsey Imre főjegyzővel
felolvastatta a főispán kinevezéséről szóló belügyminiszteri
leiratot. Miután még röviden előterjesztette, hogy a szokás-
nak megfelelően Hajdu vármegye előzőleg beiktatta a főis-
pánt, amelynél jelen volt e város küldöttsége is, felkérte
Márton Imre, K. Tóth Kálmán, Polgári Bálint, ifj. Kertész
János, dr. Tüdős János és Reichmann Ármin bizottsági ta-
gokat, hogy a főispánt hívják meg a közgyűlési terembe.

A megjelent főispánt impozáns lelkesedés fogadta,
amelynek lecsillapultával Kovács József polgármester fel-
kérte, hogy az esküt tegye le. — Az eskümintát Vecsey
Imre főjegyző olvasta fel.

A főispán elfoglalta az elnöki széket és következő be-
szédet tartotta:

Nagyságos Polgármester Ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Mélyen tisztelt közönség!

Mély megilletődéssel foglalom el Istenemnek, hazámnak, kirá-
lyomnak és a törvényhatóság közönségének tett esküm elhangzása
után ős Debreczen városának kormányzói székét, azzal az erős el-
határozással, hogy szerény tehetségeimet és tudásomat, akaraterőmet
s férfiúi egész lelkesedésemet e perctől kezdve teljesen új állásomnak
szentelve, mindent el fogok követni arra nézve, hogy azt a bizalmat,
amellyel engem a legmagasabb királyi kegy kitüntetett, azt a meleg

rokonszenvet, amelyet önök irányomban tanusítani kegyesek, jóakaratu, becsületes törekvéssel valamely mértékben legalább kiérdemelhessem.

Egyéni gyarlóságom az új állással járó feladatok nagy súlyával arányban egyáltalában nem álló gyengeségem tudatában e megilletődés, tekintetes törvényhatósági bizottság, súlyos aggályokká is fokozódik nálam s hogy ennek dacára mégis ezen diszes, de sokszor tövisekkel bélelt széket elfoglalni merészelem, erre vonatkozó okaim a következők:

Az ország legkiválóbb vezérférfiaiból álló jelenlegi alkotmányos kormánynak szívből, lélekbelül híve vagyok, e kormány politikájának minden vonalon való győzelmét a legnagyobb odaadással támogatni benső meggyőződésem szerint hazafias kötelesség, és ha ez a kormány — lehet, hogy erőmet s arra való hivatottságomat tulbecsülve — jónak látta, hogy engem eddigi szerény működési körömből kiszólítson, s politikájának munkatársává avasson: hazám iránti kötelességemnek tartottam aggodalmaimnak elnyomásával is a nekem felajánlott ezen diszes bizalmi állást, amelyet pedig nem kerestem, s amelyért egyáltalán soha nem törekedtem, amelyben a nagy multu s nagy jövőjű városnak, — melynek ha szülöttje nem is, de hű fia vagyok, javát és érdekeit munkálni módomban leend — elfogadjam.

De bátorított engem ezen sokak előtt talán méltán nagyra látszó vállalkozásra az a szives rokonszeny is, amely önök részéről, tisztelt uraim, irányomban megnyilatkozott, s jelenleg is megnyilatkozik, amelyből azt remélhetem, hogy jóakaratu törekvéseimben támogatóim lesznek s állásomból kifolyó feladataimnak teljesítését megkönnyítik, amely reményemet engedjék meg, hogy itt kérelem alakjában is kifejezésre juttassam.

Azt jó lélekkel elmondhatom, tekintetes közgyűlés, hogy engem sem beteges ambíció, sem indokolatlan nagyravágyás nem vezetett, midőn e fontos állást s kitüntetést megbízatást elfogadtam. Érezem, mint már előbb is mondtam, erőmnek gyengeségét, de tudom azt is, hogy engem hosszú közszolgálatom ideje alatt mindenkor tiszta hazafias szándék, becsületes jóakaratu s az a hit vezérelt, hogy ha minden igaz magyar azon a pozíción, ahová őt polgártársainak bizalma avagy a sors forgandósága állított s szilárdan megállja helyét, szorgalommal, kitartással megteszi kötelességét: hazánk felvirul, nemzetünk boldog lesz!

Vezérelvem ma is: híven teljesíteni kötelességemet.

Itt is e közgyűlési teremben Debreczen városának nagyfontosságú közügyeiben ez fogja vezérelni minden léptemet.

Nem csak tiszteletben tartom Debreczen városának törvényben is biztosított autonómiáját és önállását, de ha az netalán mások részéről lenne megtámadtatásnak kitéve, annak megvédelmezésére sietek.

Azokban a nagyjelentőségű anyagi és kulturális kérdésekben pedig, melyektől Debreczen sz. kir. város felvirágzása, polgárságának megerősödése, összes lakosságának jövődöbeli boldogulása függ, mindazokban a kérdésekben igaz lelkesedéssel igyekszem e nemes város lakosságát, tisztikarát és közgyűlését legjobb tehetséggel támogatni és elősegíteni.

Tekintetes törvényhatóság!

Én a munka embere voltam a multban, ez kívánok maradni a jövőben is. Debreczenben, a magyar alföld e hatalmas nagymultu emporumában, mely nekem is ávtizedek óta szeretett lakóvárosom, sok munka, nagy feladat vár nem csupán egyesekre, azokra, akik kiemelkedő vagy éppen vezető állásban vannak, de mindazokra, kik e város közéletében munkálni, dolgozni hivatva vannak.

Nem kívánok ez alkalommal részletekbe bocsátkozni, hiszen önök mindannyian még jobban tudják, mint én, milyen nagy és fontos kérdések várnak megoldásra, milyen jelentős feladatok várnak megvalósításra, melyektől Debreczennek fejlődése, polgárságának s összes lakosságának jóléte függ.

Én csak azt kívánom és arra kérem e nemes város lakosságát és közönségét, engedjék meg, hogy a jövő nagy munkájából kivehessem én is részemem s szabják a reám eső részt ne erőm és tehetségemhez, de ahhoz a lelkesedéshez, mely engem Debreczen város érdekében való fáradhatatlan munkálkodásra ösztönöz. De egyben kérem ehez úgy a városi lakosságnak, mint az egész törvényhatósági közgyűlésnek, sőt e város minden rangu és rendű lakosainak őszinte bizalmát és állandó támogatását.

Azzal a fohászokkal fordulok Istenhez, adja, hogy jó szándékunknak, becsületes igyekezetünknek Debreczen város szellemi fejlődésében s anyagi felvirágzásában teljes sikere legyen. Fogadja nagyságos polgármester ur, ugyszintén a tek. törvényhatósági köz-

gyűlés és a mélyen tisztelt közönség az irányomban megnyilatkozott szeretetteljes jóindulatért hálás köszönetemet s ismételt ajánlom magamat mindnyájuk szives bizalmába és szeretetébe!

A beszéd elhangzása után perczekig hangzott a taps és éljenzés.

A törvényhatósági bizottság nevében Kiss Albert válaszolt lendületesen.

„Méltóságos Főispán ur!

Debreczen sz. kir. városnak, mint köztörvényhatóságnak bizottsági gyűlése, tanácsa és tisztviselő kara nevében erőtelen és töredezt hangon bár, de őszintén köszöntöm s székfoglaló beszédében tett nyilatkozatai után bizodalommal üdvözlöm.

Bizodalommal üdvözlöm méltóságodat, mert ha hazánkra, nemzetünkre és városunkra nem nehezedik is már reá azon „szenvetés és nyomor“, mellyel megfenyegetve és sujtolva volt: de ezek a napok egy átmeneti korszaknak csak kezdő napjai.

„Az alkotmányt megmenteni, a parlamentárizmust fentartani, a törvényeknek és a jognak uralmát és ezáltal a jog folytonosságát helyreállítani, a polgári és egyéni jogok szabadságát biztosítani és úgy a közigazgatás, mint az állami élet minden szervének működését hazafias és megbízható mederbe terelni: ez az a program, mely ezen átmeneti korszaknak munkatervét alkotja és irányítja.“

A kormány ezen programjának támogatására szövetkezett pártok egész tisztaságában és sértetlenségében fentartották elveiket és politikai meggyőződéseiket mi is örömmel fogadtuk az új korszak eljövételének hajnalhasadását, örömmel fogadtuk a kormány megalakulását, bár tudtuk, hogy a mi elveinknek és politikai meggyőződésünknek óhajta várt megvalósítását azon munkaterv még a legkedvezőbb esetben is csak előkészítheti.

És most politikai szomorú helyzetünknek bizonyosságul naponként tapasztaljuk, hogy még azon programnak megtartása, még azon munkatervnek végrehajtásán mily sok akadályba és nehézségbe ütközik. Sőt ma már láthatjuk, hogy úgy a törvényhozás és kormány tagjaira, mint a közigazgatás terén álló férfiakra, sőt még mi reánk is a megpróbáltatások oly erős küzdeimeit következnek, mely küzdelmek közt csak úgy állhatunk meg biztosan, ha az országos küzdelem élén álló férfiak iránt bizodalommal viseltetünk s működésüket őszintén és egyező akarattal támogatjuk. Ezért üdvözlöm én méltóságodat bizodalommal, de a bizottsági közgyűlés, a tanács és a tisztviselői kar részére hasonló bizodalmat kérek tőle is.

Azon egymás iránt való kölcsönös bizodalom, mely egymásnak elvét és politikai meggyőződését tiszteletben tartja, meggyőződésem szerint az ily kölcsönös bizodalom azon köszikla alap, melyen biztosan megállhatunk s hazánknak rendületlenül hívei lehetünk, azon erős fegyverzet, mellyel a megpróbáltatások küzdelmei közt győzedelmesen harcolhatunk, a hazaszeretet által megszentelt azon lelki erő, mellyel szeretett hazánk és nemzetünk s aztán közelebről szeretett városunk javára nagy és hasznos szolgálatokat teljesíthessünk.

De székfoglaló beszédében tett nyilatkozatai után bizodalommal üdvözlöm méltóságodat a mi otthonunknak, szeretett városunknak élén is.

Tudjuk, hogy a város tanácsa és vezetői a multban is bölcs előrelátással, okos körültekintéssel és lelkiismeretes hűséggel vezették és kezelték ennek ügyeit. A földművelés és állattenyésztés, az ipar különböző ágai és a kereskedelem oly mértékben virágoztak itt, hogy ez a város az ország északkeleti részének központja lett. A polgárok magán tulajdona és a város vagyona úgy növekedett, hogy ez a város megadhatta és megadta az „Istennek ami az Istneé“ és a királynak, ami a királyé és a szabadságharcok idején megadhatta és megadta a magyar hazának és nemzetnek is, ami a hazáé és a nemzeté. Az egyházak és iskolák, a közművelődési, jótékonyági, társadalmi és emberbaráti intézetek bőkezű pártfogója volt, sőt a keblében levő főiskola megmentéséhez, fentartásához és fejlesztéséhez fejedelmi adományokkal járult. Vezetőit és polgárait vallásosság és jó erkölcs, szorgalom, takarékoság és becsületesség tették országosan ismeretessé és tiszteltté. Így lett e város a lelki szabadság világító tornya, hazánk és nemzetünk szabadságának őrvárosa. Hogy ezután is az legyen és az maradjon, ezt munkálni és kiérdemelni, tekintetes bizottsági közgyűlés, tanácsa és tisztviselői kar, a mi örökségünk és a mi elengedhetetlen kötelességünk.

Ezen törvényhatósági joggal bíró város élén fog állani Méltóságod, mint a végrehajtó hatalom képviselője és az általam említett kötelesség Méltóságodnak is első sorban hivatása és feladata.

„Ki multjára érzéketlen,
Szébb jövőre érdemetlen.“

Azért tártam fel tehát röviden a multat, mert az a mi jelen és jövő működésünknek alapja, kiindulási pontja és irányítója.

De ezen kötelesség teljesítésén kívül még sok és messze kiható létesítmények megvalósítása, több modern kívánalmak kielégítése és városunk háztartásának alapos és biztos rendezése várakozik reánk. Ez az oka, hogy székfoglaló beszédében tett nyilatkozata után, mint a közigazgatás terén jártas férfit, mint a munka emberét, ki tapasztalatait, tudását, munkakedvét és férfiúi egész erejét felajánlotta, e téren is bizodalommal üdvözlöm Méltóságodat és hasonló bizodalomát kérem e bizottsági közgyűlés, a tanács és a tisztviselői kar részére is.

De mivel a mienk csak a munka, az áldás Istené, Istennek áldását kérem Méltóságodra és családjára, Istennek áldását kérem főispáni működésére, hogy az a szeretet és tisztelet, mely most környezi, hogy az a bizodalom, mellyel üdvözöljük: meg ne rendüljön, sőt növekedjék! hogy a hiven teljesített kötelesség megnyugtató, boldogító tudatával, családjá boldogságára, hazánk, nemzetünk és városunk javára sokáig éljen!

Miután Márton Imre indítványára elhatározták, hogy az elhangzott beszédek a jegyzőkönyvben megörökítik, a közgyű és véget ért.

Küldöttségek.

A közgyűlés berekesztése után a főispán bevonult a polgármester szobájába és fogadta a tisztelgő küldöttségeket. Legelőször a város tisztikara jelent meg, melynek nevében Kovács József polgármester tartott üdvözlő beszédet. Azután az ev. ref. presbiterium Simonffy Imre főgondnok vezetése alatt. A r. kath. egyházat Pap János g. kath. esperes vezette. Az autonom. izr. hitközség Reichmann Armin vezetése alatt jelent meg, üdvözlő beszédet Krausz Vilmos főrabbi mondott. Az orth. izr. hitközség nevében Strasser rabbi beszélt. Megjelent a debreczeni helyőrség tisztikara is, melynek nevében Gyurics Belizár honvédhuzár ezredes üdvözölte a főispánt. A református főiskola tanári karát dr. Ferenczy Gyula akad. igazgató vezette, aki üdvözlő beszédében arra kérte a főispánt, hogy az Egyetem érdekében fáradozzék. A főispán válaszában kijelentette, hogy az Egyetem kérdését a legmelegebb buzgósággal veszi pártfogásába. A gazdasági tanintézet nevében Sztankovics János igazgató beszélt. A kegyesrendi főgymnázium tanári karát Jászai Dezső házfőnök vezette. Az állami főreáliskolai tanári kart Géresi Kálmán, a pénzügyigazgatósági tisztviselőket Fauszt Elek az ügyvédi és közjegyzői kamarát Márk Endre és Lestyán Adorján, a máv. üzletvezetőséget pedig Uhlarik Béla üzletvezető vezette.

Megjelentek továbbá a távirda és posta hivatal Csath Zsigmond, az izr. tanítótestület Kuthi Zsigmond, a m. kir. felmérési felügyelőség Székely Ferencz, a kereskedelmi és iparkamara Szentkirályi Tivadar, a kereskedő társulat és kereskedelmi tanintézet Zádor Lajos és Fábíán Lajos, az anyakönyvi hivatal Dumbrava László, a gyáripárosok szövetsége és iparfelügyelőség Polgár Zsigmond, az ipartestület Zelinger Ede, a dohánygyár Puskás Károly, a Csokonai-kör Géresi Kálmán, a debreczeeni zenede Ujfalussy József dr., a debreczeni gazdasági egyesület és a tiszavidéki mezőgazdák szövetezete Rickl Antal, a Gönczy-egyesület Kozma László, a siketnéma-iskola Gácsér József s a függetlenségi párt Márton Imre vezetése alatt.

A főispánnak minden küldöttséghez volt egy-két melegebb szava és mindig helyes érzéssel penditette meg azt a hurt, amelyet a küldöttség szónoka akart megszólaltatni.

A küldöttségek tisztelgése fél kettőig eltartott.

A diszebed.

Délután 2 órára az „Arany Bika” szálló diszterme már teljesen megtelt. Mindegyik teríték mellett virág diszelgett, amelyet a bankettezők gomblyukaikba — a tulipán mellé tűztek és várták az ünnepelt főispán megjelenését.

Két óra után nemsokára megjelent Weszprémy Zoltán főispán. Perczekig tartó lelkes éljenzés és a Rákóczi-induló fogadta. A páholyokban ülő előkelő hölgyközönség is tapsolt és éljenzett. Weszprémy főispán ezután elfoglalta a főhelyet, amelyet óriási virágcsokor jelzett. Mellette jobbról Kovács József polgármester, balról Némethy Károly belügyminiszteri osztálytanácsos ült.

A harmadik fogásnál felemelkedett az ünnepelt főispán és egy remek felköszöntőt mondott Ő Felségére, a királyra, melyet a közönség állva hallgatott végig. — Utána Kovács József polgármester hazafias, tüzes szavakkal éltette a kormányt.

A vármegye részéről dr. Czeglédy Mihály főügyész, a város részéről Vecsey Imre főjegyző üritettek poharat az ünnepeltre.

Utánok a mi ősz református költőelkészünk Könyves Tóth Kálmán állott fel és felolvasta az itt következő lendületes költeményt:

A mi fejünk.

Üdvözlő dalra gyujt ez ünnep engem.
Köszönteni a munka bajnokát.
Reményt, jövőt énekbe szöve zengem:
Napunk derül borult égbolton át.
Féltünk erőt veszítve, letiporva:
Alkotmányunk kővéra is ledől.
Bátor, vitéz csapat áll az oromra,
Ki most fejünk: az harcol ott elől.
Parancs dörög: „adjátok föl a várat!”
Hogy bevonuljon a bérszolga had?
Nehéz csatában annyi hős kifárad.
Gyöngül karjuk a rabiga alatt.
Ki most fejünk: viv kőfalán szilárdan,
Nem ejti el ősi jog fegyverét.
Kis tábora élén a régi várban
Csak várja, várja . . s fordul a kerék.
Mikor vad erőszak uralmra törve,
Hazánk egén hajnal dereng megint.
Lehull a lánzc . . . elásva sirtgödörbe,
Mindenki csak reá gondol s tekint.
S azt, ki merész tusát vivott vitézül,
Nem bántja dicsvágy; ma is oly szerény.
Hol munka vár: ott alkotásra készül.
Kerülve fényt, babért nyer az erény!
Volt ám nem egy, ki rogyva sárga földig,
Feladva elvét, csusz-mászik, siet.
Más bórbe bujt, de ezt ma nem köszöntik,
Keresd . . . találsz nem egy példányt illet!
Ki most fejünk: magát le nem alázza,
Üritsünk érte áldomás pohárt!
Áldozz, ha kell, s tünik e haza gyásza,
Mire Kossuth apánk hiába várt!
Ki most fejünk: hazája hő szerelme
Kisérté eddig is szövétnékül:
Hü hitvese tünik imé szemembe:
Az áldomás sora reá kerül.
Kit ily fennkölt szívű nő lelkesíthet:
Nem csügged el, ha felhő tornyosul.
Szemeiből kiáradó tekintet
A lankadó szivben új lángra gyul
Ha a két Génusz óv átölve:
Gránitnál is erősebb szikla fok,
Mit jó Nemtönk sugall: azt szólja nyelve
Rájok figyelj! s emléked élni fog!

Ezután Szücs Miklós törv. elnök köszöntötte a főispánt. Dr. Losonczy Álmos a vendégekért üritett poharat. Némethy Károly min. tanácsos szép beszédben ismét az ünnepeltet köszöntötte fel és beszédét ezzel a fordulattal fejezte be:

— Adja Isten, hogy ne igen jelenjék meg többé Debreczenben főispáni installáció — csak jubileumon.

Még igen sokan mondtak tósztot, köztük Fekete Sándor szoboszlói polgármester, aki Weszprémy elődje volt a főjegyzői székben.

Ezután még számos pohárköszöntőt mondtak s a Rácz Károly kitünő zenéje mellett az esteli órákig maradt együtt a társaság.

Meghívás.

a hortobágyi lótenyésztési jutalomdíj kiosztására.

A debreczeni gazdasági egyesület és lótenyésztési bizottság a Hortobágy pusztán 1906 június hó 10-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a lóvásártéren népies lókiállítást és lótenyésztési jutalomdíj kiosztást rendez.

Díjak és feltételek:

Jutalomban részesülhet minden debreczeni lótulajdonos és gazdának a hortobágyi legelőről kiállított lova. A jutalomdíj-osztáson a debreczeni gazdasági egyesület és lótenyésztési bizottság által kiosztatnak a következő díjak:

I. csoport:

Csikóval elővezetett anyakanczák.

1-ső díj	10 drb.	10 koronás arany.	Államdíj.
2-ik "	8 "	10 "	Egyesületi díj.
3-ik "	6 "	10 "	Államdíj.
4-ik "	4 "	10 "	Egyesületi díj.
5-ik "	2 "	10 "	Államdíj.
6-ik "	1 "	10 "	Egyesületi díj.
7-ik "	bronz oklevél.		

II. csoport:

Három éves kanczacsikók.

1-ső díj	10 drb.	10 koronás arany.	Államdíj.
2-ik "	8 "	10 "	Államdíj.
3-ik "	5 "	10 "	Lovaregyleti díj.
4-ik "	4 "	10 "	Egyesületi díj.
5-ik "	1 "	10 "	" "
6-ik "	1 "	10 "	" "
7-ik "	bronz oklevél.		

III. csoport:

Két éves kanczacsikók.

1-ső díj	5 drb.	10 koronás arany.	Egyesületi díj.
2-ik "	3 "	10 "	Katz Mihály díj.
3-ik "	2 "	10 "	Egyesületi díj.
4-ik "	bronz oklevél.		

IV. csoport:

Egy éves kanczacsikók.

1-ső díj	5 drb.	10 koronás arany.	Egyesületi díj.
2-ik "	3 "	10 "	" "
3-ik "	2 "	10 "	" "
4-ik "	bronz oklevél.		

V. csoport:

Egy éves méncsikók.

1-ső díj	Steinfeld	championdíj	10 drb.	10 koronás arany.
2-ik díj	arany oklevél.			

VI. csoport:

Három éves méncsikók.

1-ső díj	Steinfeld	championdíj.	10 drb.	10 koronás arany.
2-ik díj	arany oklevél.			

A jutalmazottak által az egyesület rendelkezésére visszabocsátott díjak helyett megfelelő elismerő oklevelek adatnak ki, melyek a díjakhoz képest megállapítva vannak. Minden díjazott ló Debreczen sz. kir. város adományából szalaggal diszittetik fel. Azon tenyésztők, kik egy csoportban aranydíjat nyertek, ugyanazon csoportban csak megfelelő elismerő oklevélben részesíttetnek.

Az eddigi gyakorlattól eltérőleg, senki külön levélben felhiva nem lesz lovának elővezetésére és amidőn erre a gazdaközönség figyelmét külön is felhívjuk, felkérjük, hogy díjazásra érdemes lovait kijelölt helyre reggel 7 óra előtt oda vezettesse, hogy azok jegyzékbe vétessenek, s a bíráló bizottság akadály nélkül megkezdhesse működését.

Felkérjük az érdeklődő közönséget, hogy ezen díjazáson megjelenni sziveskedjék. Hortobágyra indulás a rendes vonaton június hó 10-én reggel fél öt órakor, visszajövetel a rendes vonattal délután 3 órakor leend. Étkezés tetszés szerint a hortobágyi csárdában történik. Értesítés nyerhető az egyesület titkári hivatalában (város-ház I. emelet. 14 sz.)

A hortobágyi 1906 június hó 10-diki lódíjazás bíráló bizottsága.

Elnök: Huttfilész Kázmér.

Tagok: Leidl Emil m. kir. törvényhatóság állami állatorvos. Bonyhádi Perczel Dénes méntelepi parancsnok. Moharos János méntelepi főállatorvos. Tóth József állati egészségügyi felügyelő. Bartha István állattenyésztés-felügyelő. Hoszu Vazul m. kir. állami állatorvos. Axmann Gyula városi állatorvos. Cseh János városi állatorvos. Sztankovics János m. kir. gazdasági tanintézeti igazgató. Ifj. Sporzon Pál gazdasági tanintézeti tanár. Dr. Czegléd Mihály hajdumegyei gazd. egyesületi elnök. Dávidházy Sándor hajdumegyei gazd. egyesületi titkár. Király Gyula gazdasági tanácsnok. Udvarhelyi Géza tb. tanácsnok. Kertész István, Kertész Imre, ifj. Kertész István, ifj. Kertész János, Pogári József, Szücs István, Király József, Zöld Mihály, Lada István, Kösörus Lajos, Jóna János, Jobbágy János, Váczy János, Vecsey Zoltán, Békesy László, Fried Emil, Ferenczy Elek, Jóna István, Harstein Nándor, Pásztor István, Szentesy János, Rickl Antal, Polgári Bálint, Rác Lajos.

A felfüggesztet rendőr tisztviselők fegyelmi ügyének befejezése.

Határozat:

A városi tisztí főügyésznek 1450/1906. eln. sz. a. iktatott s jelen fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat tárgyában beadott véleménye és indítványa alapján a köz-igazgatási bizottság fegyelmi választmánya a következő határozatot hozta:

Dr. K. Tóth Mihály rendőrfőkapitány, Ács Nagy Ferencz rendőrfogalmazó, Orosz László rendőrfogalmazó, Bardócz András rendőrbiztos, Szócs Lajos rendőrbiztos és Nagy Imre polgári biztos ellen a m. kir. belügyminiszternek 7861/III. a. 1906. sz. rendeletével az 1886/XXIII. t. cz. 15. a) pontjába ütköző fegyelmi vétség miatt elrendelt eljárás abban hagyatását kimondja és e határozatjogerőre emelkedése után Vadas Mózes rendőrsparancsnok, Botos András rendőrsparancsnok, Horváth Gábor, Karika Balázs, Horváth Károly, Bihon Miklós, Nagy László, Bakó Péter, Hollós József, Váczi Sándor, Hajdu Kálmán és Ványi Zsigmond rendőrörökre vonatkozó határozat hozataláig végett a város polgármesteréhez az összes iratokat áttenni rendeli.

Indokok:

A m. kir. belügyminiszternek 7861/III. a) 1906. sz. rendeletével az elől megnevezett rendőrtisztviselők ellen azért rendeltetett el a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat, mert azok Kovács Gusztáv kinevezett főispánnak 1906 január 2-án este Debreczenbe történt megérkezése s annak a vasuti állomáson történt bántalmazása alkalmával hanyagul a város polgármesterét, hogy a rendőrlegénység létszám-teljesítették hivatali kötelességüket; egyszersmind utasította hos tartozó Vadas Mózes őrsparancsnok és fentebb megnevezett társai ellen, Vadas Mózes és Botos András őrsparancsnokoknak állásuktól felfüggesztése mellett — ugyanezen fegyelmi vétség miatt szabályszerűen járjon el.

Közelebbről elrendeltetett a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat:

1-ször.: Dr. K. Tóth Mihály mezőrendőr kapitány ellen azért, mert a büntetendő cselekmény elkövetésekor a helyszínen tartózkodva célirányos intézkedést nem tett;

2-ször.: Ács Nagy Ferencz rendőrfogalmazó ellen azért, mert mint a büntetendő cselekmények elkövetésének idejében központi felügyeleti szolgálatot teljesített rendőrtisztviselő, amidőn az eset tudomására jutott, intézkedését kellő alaposág nélkül, felületesen tette meg;

3-ször.: Orosz László rendőrfogalmazó ellen azért, mert a büntetendő cselekmény elkövetéséről tudomást szerelve, — az ügy iránt nem érdeklődött, — ezenkívül a

bűnügy vizsgálata során, mint nyomozó tisztviselő, kötelességét súlyosan megsértette az által, hogy a tanuvallo-másakból lényeges adatok felvételét elmulasztotta;

4-szer.: Bardócz András rendőrbiztos ellen azért, mert ellene az a vád merült fel, hogy súlyos kötelesség mulasztást, fegyelemsértést és a közönséggel szemben durva magaviseletet tanusított;

5-ször.: Szócs Lajos rendőrbiztos ellen azért, mert a büntetendő cselekményt megelőzőleg a helyszínén tartózkodott, az előkészületekről közvetlen tapasztalást szerzett s a kötelességszerű jelentéstételt mégis mellőzte;

6-szor.: végül Nagy Imre polgári biztos ellen azért, mert a büntetendő cselekmény alkalmával a tartalékkal kivezényeltetve, felületesen járt el.

A lefolytatott vizsgálat adataival olyan cselekmény vagy mulasztás, amely az 1886. XXIII. t. cz. 15. a) pontjába ütközött fegyelmi vétség ismérvét kimutatná s tényálladékaikat feltüntetné, — ezekkel a rendőrtisztviselőkkel szemben bizonyítást nem nyert.

Nevezetesen:

Ad. 1. Dr. K. Tóth Mihály mezőrendőr-kapitányra vonatkozólag meg van ugyan állapítva a saját beismerése s Berzöffy Vincze bankhivatalnok tanuvallo-másával, hogy a kérdéses estén a vasuti állomás felé sétálva s a vasuti épület előtt nagyobb embertömeget észelve, bementek az állomásba a csoportosulás okát megtudni. Azt a felvilágosítást kapták ugyan, hogy a tömeg a főispán érkezését várja, — de kifejezte sógora előtt, hogy ő azt lehetetlennek tartja, hogy a főispán minden óvintézkedés megtétele nélkül érkezhessék s ez az egész csoportosulás és lárma csak komédia. A vasuti étterem előtt állva várták aztán a vonat érkezését s amidőn azt látta, hogy a megérkezett vonatot az állomás keleti oldaláról benyomuló tömeg megrohanta, arról egy öreg urat levonszolt, — akiről egyébként egyikőjük sem hitte, hogy a főispán legyen — ezen szavakkal: „ezt már még sem hagyhatom, bemegek a városba rendőrökért“ Berzöffy Vinczét otthagya, gyors léptekkel, mint Horkay Lajos tanító igazolja — kivel a Hunyadi-utca közepén találkozott — rohanva igyekezett be a városba, kérdezve a tanítótól, hogy nem látott-e itt a közelben valahol rendőrt? Rendőrt azonban az egész utvonalon nem talált.

Tekintve, hogy dr. K. Tóth Mihály, mint mezőrendőr-kapitány, a város belterületén rendőri szolgálatot egyáltalán nem teljesít; vele a rendőri szolgálatra vonatkozó rendelkezések s így a napi szolgálati beosztás sem közöltetik, — őt egy utczi tüntetés, vagy büntetendő cselekmény elkövetésének megakadályozása körül más és több kötelesség, mint bármely más polgárt nem terhel. Így eljárásában, fegyelmi vétség tényálladéka még abban az esetben sem volnának felismerhetők és megállapíthatók, ha a kérdéses alkalommal teljesen passzív magaviseletet tanusított volna.

Ad. 2. Ács Nagy Ferenczre vonatkozólag bizonyítva van a vizsgálat adataival, hogy a kérdéses estén 1/2 óra tájban Kubinyi Mihály őrsparancsnok jelentette neki, mint központi felügyeleti szolgálatot teljesített rendőrtisztviselőnek, hogy a vasuti állomás főnökségétől kapott telefon értesítés szerint a főispán megérkezett s azt a tömeg inzultálja. Nem tudván feltételezni, hogy az akkori viszonyok között a főispán minden értesítés és a szükséges óvintézkedések megtétele nélkül érkezhessék meg, — a telefon értesítést misztifikáczióknak tartotta s utasította a jelenlevő őrsparancsnokot, hogy az állomási őrségtől kérjen távbeszélőn felvilágosítást. Az őrsparancsnok azonban onnan választ nem kapott. Még el sem távozott a telefontól, amidőn ismét csengettek: dr. Boldisár Kálmán főkapitány-helyettes a kaszinóból azt az utasítást adta a központnak, hogy Nagy Imre polgári biztos a tartalékkal haladéktalanul menjen ki a vasuti állomáshoz, — ami az Ács Nagy Ferencz jelenlétében nyomban megtörtént. Alig vonult ki a tartalék, — a polgármester kérdezte telefonon, hogy a központon történt-e és ha igen, miféle intézkedés? A polgármester azt az értesítést, hogy a tartalék kivonult a vasuthoz, tudomásul vette, további rendelkezéseket nem tett.

Ily körülmények között Ács Nagy Ferencz rendőrfogalmazóval szemben az a vád, hogy intézkedését kellő alapa-posság nélkül, felületesen tette meg, — a vizsgálat adataival beigazolást nem nyert, mert a tartalék kivonulása iránt hivatali előjárója, a helyettes főkapitány, rendelkezett; akkor pedig, amikor a polgármester telefonon kérdezősködött a központon tett intézkedések felől, a karhatalom kirendelése iránt jelentést tenni még abban az esetben sem tarthatta volna szükségesnek, ha tudomással birt volna arról, hogy a büntetendő cselekmény megakadályozására a kiküldött rendőrségi tartalék nem elegendő.

Ad. 3. Orosz László rendőrfogalmazóra vonatkozólag a vizsgálat adataival az a tényállás állapított meg, hogy a kérdéses napon este 6 órakor hivatali teendőinek elvégzése után Papi Ferencz rendőrségi irnokkal a »Szarvas« című vendéglőbe ment borozni s ott más vendégekkel, együtt egy belső szobában időzött. Papi Ferencz rendőrségi irnok a vendéglő utczi szobájában tartózkodó vendégektől értesülvén, hogy a főispán megérkezett, jelentette neki hogy elmegyjen és meggyőződik: mennyiben felel meg ez a hír a valóságnak?

Ő ebben megnyugodott annyival inkább, mert valószínűtlennek tartotta a hírt s mert szolgálatban nem volt s a vendégekkel tovább ott időzött. Papi Ferencz irnok már csak azután ment vissza hozzá, amikor a főispán az Alföldi takarékpénztár épületében biztonságba helyeztetett. Amint ezt az értesítést vette, — tüstént ott hagyta a társaságot s az Alföldi takarékpénztár épületéhez sietett, ahol azonban az ő intervencziójára már szükség nem volt.

Az a vád sem nyert vele szemben beigazolást, hogy a bűnügyi vizsgálat során, mint nyomozó tisztviselő a tanuvallo-másokból lényeges adatoknak jegyzőkönyvbe vételét elmulasztotta, mert megállapított, hogy Péterfi Benő vallomása azon részének jegyzőkönyvbe vételét tagadta meg, amely szerint ez a tanu este 10 órakor a kávéházban hallotta, hogy Békásy Jenő lapszerkesztő a főispánt nemcsak nem ütötte, sőt ellenkezőleg védte. Ennek a hallomásnak jegyzőkönyvbe vétele a bűnügy felderítésére szükséges egyáltalán nem volt, mert arra teljesen alkalmatlan s mint ilyen szóbeszédnek jegyzőkönyvbe vételét helyesen tagadta meg.

Orosz László itt vázolt eljárásában és magatartásában az 1886. évi XXIII. t.-cz. 15. §-ába ütköző fegyelmi vétség ismérvei fel nem találhatók.

Ad. 4. Bardócz András rendőrbiztosra vonatkozólag megállapított, hogy a kérdéses estén a »Széchenyi« vendéglőben időzött egy nagyobb társasággal. Amikor a vendéglős fia a társasághoz menve elbeszélte, hogy nagy tömeg ember a vasutól gyászokosin viszen be a városba egy felöltöttetett bábut. Erre nevezett rendőrbiztos a társaságot ott hagyta s a Hunyadi- és Késes-utca sarkán álló őrszemhez, Horváth Károly rendőrhöz, sietett s tőle azt a felvilágosítást nyervén, hogy azon a kocsin nem bábut, hanem egy uri embert visznek, akiről azt állítják, hogy a főispán. Eme felvilágosítás után nevezett rendőrbiztos futva indult befelé a városba s csak a rendőr azon figyelmeztetésére lassította meg futását, hogy hasztalan fut már, az a kocsi már régebben elment. A piacon találkozott Szócs Lajos rendőrbiztossal, azzal együtt a tömegben felkeresték a rendőrfőkapitányt, nála jelentkeztek s együtt felmentek az Alföldi takarékpénztár helyiségébe. Innen Nagy Győző tábornok utasítására kiment az indóházhoz s az éjjeli vonatonál a főispán részére Budapestre külön kocsit rendelt. Erről az Alföldi takarékpénztárnál a főkapitánynak jelentést tett s ott maradt addig, amíg a főispán kocsin a vasuthoz indult, azzal együtt kiment a vasuti állomásra s mellette maradt a vonat elindulásáig.

Bizonyítva van még Gál Samu vasuti raktárnok vallomása és a saját beismerésével, hogy január hó 2-án délelőtt nevezett raktárnokkal beszélgetve, ennek azon kijelentésére, hogy a kinevezett főispán megérkezése alkalmával nehéz dolga lesz a rendőrségnek: olyan nyilatkozatot tett, hogy azon alkalommal a rendőrségnek nem lesz dolga, mert a fogadtatás körüli közreműködéstől a rendőrség —

közgyűlési határozattal el van tiltva, de különben is — mint más helyeken, — úgy itt is a főispán installációja körül a csendőrség és a katonaság fog közreműködni.

Hogy a közönséggel szemben durva magaviseletet tanusított volna, ami egyik okul van felhozva a fegyelmi vizsgálatnak elrendelésénél, ez irányban a vizsgálat során ellene semmiféle adat fel nem merült.

Fentebb vázolt eljárásában pedig fegyelmi vétség tényálladékai fel nem ismerhetők.

Ad. 5. Szócs Lajos rendőrbiztosra vonatkozólag a vizsgálat adataival, hogy a kérdéses estén — mint többször szokott — kiment a vasuti állomásra s ott a III-ad osztályú étteremben hosszabb időt át tartózkodott s így látnia kellett, hogy ott a rendesnél nagyobb számban járnak-kelenek az emberek, sőt látnia kellett a gyászkozsit is. Meg van állapítva, hogy a csarnokban tartózkodott akkor is, amikor a tömeg a főispánt kihurcolta — és hogy mindezekről a központhoz jelentést nem tett.

Ezekkel a terhelő adatokkal szemben alaposnak és teljes mértékben méltánylandónak kellett elfogadni nevezett rendőrbiztosnak azt a védekezését, hogy a várótermekben a rendesnél nagyobb számú egyének jelenlétét az azou napi heti-vásári forgalommal magyarázta meg magának s hogy amikor a vonat megérkezése után a kijárat csarnokban nagyobb zajt hallva s erre a III-ad oszt. váró-és étteremből oda kimenve, ott olyan nagy és sűrű embertömeget talált, hogy azon keresztül — a tömeg által hurcolt egyénhez hozzá nem juthatott; — továbbá, hogy a zavar-gásról a központnak azért nem tehetett jelentést, mert annak a szobának ajtaját, melyben az állomási rendőrségi telefon elhelyezve van, — zárva találta. — Ez utóbbi védekezésére nincsen ugyan bizonyítéka, de valószínűnek kellett ezt elfogadni azért, mert innen nyomban a kaszinó épületébe sietett, hol a rendőrfőkapitány az esti órákban tartózkodni szokott s az ottan talált helyettes rendőrfőkapitány dr. Boldisár Kálmánnak az esetről jelentést tett.

Az a vád tehát, hogy a köteleességszerű jelentéstételti elmulasztotta, Szócs Lajos rendőrbiztosot bebizonyíthatólag nem terheli. Az pedig egyes emberek erejét felülmúló, észszerűtlen vállalkozás lett volna részéről, ha a főispánt megtámadott több száz, sőt ezekre menő főből álló izgatott tömeggel szemben egymaga lépett volna föl a főispán védelmezőjeként. Józan emberi számitás szerint ez a fellépés nem lett volna alkalmas a büntetendő cselekmény megakadályozására, sőt ellenkezőleg, további sajnálatos következményeket vont volna maga után.

Ad, 6., Nagy Imre polgári biztos 1906 január 2-ika és 3-ika közötti éjjelen, mint felügyelő rendőr-alkalmazott — a központra volt szolgálatra beosztva. — Mint ilyen, este fél 8 és 8 óra között kapta az utasítást, hogy a tartalékok képező 8 emberrel vonuljon ki a vasuti állomáshoz az ott folyó zavargás megakadályozására. A parancs vétele után azonnal kivonult a vasuti állomáshoz, de ott már akkor csend és rend volt. Csupán az őrszolgálatot teljesített rendőröktől hallotta, hogy nagy csoportosulás volt s talán a főispánt inzultálta a tömeg. Ezt telefonon jelentette a kaszinóba dr. Boldisár Kálmán h. rendőrfőkapitánynak, kitől a kivonulásra a parancsot kapta s ezután a legénységgel bevonult a központra.

Bihon Miklós rendőr — a vármegyeház előtti téren őrszem — azt vallotta ugyan, hogy amikor Nagy Imre polgári biztos a kivonuló tartalékkal a megyeház elé ért, ő jelentette neki, hogy a tömeg már bejött s a nagytemplom felé tart; s az is igaz ugyan, hogy a később találakhoz képest a nevezett polgári biztos részéről az lett volna helyes eljárás, ha ezen jelentés után a vett parancstól eltérve, nem a vasuti állomáshoz megyen ki a tartalékkal, hanem a tömeg után indul s azt szétoszlatni s a további kihágásokat megakadályozni törekszik, — de tekintve azt a körülményt, hogy ezen jelentés mellett még nem tekinthette kizártnak annak szükségességét, hogy az állomás épülethez vonuljon ki: Nagy Imre polgári biztos részére fegyelmi vétséget képező felületes eljárásnak nem lehet minősíteni azt, hogy ő a kapott parancsot szó szerint teljesítette. Megtörténhetett volna ugyanis az, hogy a

tömeg egy része bármi oknál fogva is az állomási épületnél kitnmaradt s ott kihágásokat követett volna el — s ez esetben őt méltán és jogosan terhelhette volna a felelősség azért, ha a kapott parancsot szorosán nem teljesítette.

Ezeknek az indokoknak alapján az elől megnevezett valamennyi rendőrtisztviselő ellen a fegyelmi eljárás abbahagyását kellett kimondani, de egyszersmind arra tekintettel, hogy a rendőrlegénység létszámához tartozó egyéneket a polgármester veszi fel és bocsátja el, a szintén fegyelmi eljárás alá vont rendőrök ügyében hozandó határozat végett — az összes iratoknak a polgármesterhez történendő áttételét kellett elrendelni.

Miről Méltóságos Wessprémy Zoltán főispán ur, Kovács József polgármester ur, az összes iratok áttételével, városi tanács további intézkedés végett, továbbá dr. K. Tóth Mihály mezőrendőrkapitány, Ács Nagy Ferencz és ifj. Orosz László rendőrfogalmazó urak, Bardócz András és Szócs Lajos rendőrbiztosok, végül Nagy Imre polgári biztos határozatilag értesítendő.

Kelt Debreczen szab. kir. város közigazgatási bizottsága fegyelmi választmányának 1906. évi június hó 5-én tartott üléséből.

Kiad.

Vecsey,
előadó.

Kovács József,

polgármester,
a főispán helyett h. elnök.

Hirek.

— **A muzeumi bizottság gyűlése.** A városi muzeumi ad hoc bizottság tegnap a Csokonai kör termében Oláh Károly tanácsnok előülése mellett több rendbeli fontos ügyét tárgyalta a muzeumnak. Minthogy a muzeumi állás végleges betöltését a gyűjtemények örvendetes gyarapodása, az ezzel járó munka szaporodása, különösen pedig a muzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőségének ama nagyszabású tervezete elodázhatatlanul követeli, amely Debreczent több vármegye területére nézve központi néprajzi muzeum helyéül szemelte ki, a bizottság az állami segélyeknek 1907-től való jelentékeny fölemelését határozta el, részint a muzeum ör. fizetésének méltányos javítása, részint a gyűjtemények nagyobb méretű gyarapíthatása végett. Ez alapon állította tehát össze mostani ülésében az 1907. évi költségvetést, melynek jóváhagyását a főfelügyelőségtől hosszabb indokolással kérelmezi. Együttal segélyt és engedélyt kér Zoltai Lajos, muzeum részére a főfelügyelőségtől ahoz is, hogy a néprajzi muzeum kezelése csinja-binjait szeptemberben a nemzeti muzeum néprajzi osztályában elsajátíthassa. Már erre való tekintetből felhatalmazta Lövkovits Arthur igazgatót, hogy a muzeum számára fényképező készüléket szerezzen. Lövkovits Arthur igazgató ez évben eddig tett muzeumi kiadásokról, Zoltai Lajos pedig a basahalmi, füzfa-csöszházi, elepi és egyeki régészeti ásatásokról, a muzeum több rendbeli gyarapodásáról jelentettek. A bizottság köszönő levelek küldését határozta el a muzeum pártfogóihoz. Kardos Samu dr. könyv-, proklamáció- és hirlap-gyűjteményének megvételét elvileg jónak tartja a bizottság s annak megtekintésére, esetleg az alku megkötésére 3 tagu küldöttséget alakított Ferenczy Gyula akad. tanár elnöklésével. A muzeumban felvigyázó 48-as honvédek díjazását segélyképen idéglenesen feljebb emelte az e célra Lövkovits Arthur által gyűjtött alap terhére. Egyéb ügyeket is tárgyaltak.

— **Felhívás Debreczen város iparosaihoz.** Miután a Piacz-utca 27. sz. alatt (városi bérház) uri és női divat-áru üzletemet megnyitottam, ezzel kapcsolatban mindenféle magyar ipari készítményeket is raktáron tartok és annak elárusítását, közvetítését elvállalom. Felhívom tehát azon tisztelt iparos mestereket, akik ilyesmikkel foglalkoznak és készítményeiket forgalomba hozni óhajtják, hogy üzletemben jelentkezni sziveskedjenek. Tisztelettel Aszmann Ferencz.

— **Uj hivatalos órák az anyakönyvi hivatalnál.** Debreczen város közigazgatási bizottsága, mely törvény szerint hivatott arra, hogy az anyakönyvvezetői hivatal hivatalos óráit megállapítsa, utóbbi ülésén kimondta, hogy az eddigi hivatalos órák rendjét megváltoztatja. Az új rend állandó lesz és a következő: Hétköznapokon május 1-től szeptember 30-áig naponta 7 órától — délután 1 óráig, vasárnapokon 9—12-ig. — Október 1-től április 30-ig 8—12-ig. Egyben utasította bizottság az anyakönyvvezetőt, hogy a sürgősebb esetek állami anyakönyvvezetésére a tisztviselők közül egy tartson inspekciót délután. Az új rend már a napokban életbe lép.

— **A római katolikusok helyettes plébánosa.** Szmrecsányi Pál nagyvárad püspök intézkedésére Winkler József nagyprépost értesítette a debreczeni plébánia hivatalát, hogy Nyári Ignácot, aki Wolaffka Nándor halála óta a plébánia ügyeit vezette, eme tisztségétől felmentette. Az új plébános helyettese dr. Molnár Kálmán, a Theresiánium nagyműveltségű jeles igazgatója. A nagyprépost arról is értesítette az új plébános helyettesét, hogy részt kell vennie mindama egyházi bizottságokban, a melyekben Wolaffka Nándor dr. részt vett.

— **A debreczeni urkocsis versenyek.** Óriási érdeklődés mutatkozik a debreczeni urkocsis versenyek iránt, melyeknek egyik főérdekesége a négyes fogatok versenye lesz. A nevezések határideje erre a speciális számra tegnap járt le. Nevezést jelentettek be Semsey István báró, Keglevich Gyula gróf, Kohner Vilmos, Liphay Béla, ifj. Kornics Ferencz, Vecsey Zoltán és Grósz Ferencz. A ketős és egyes fogatok versenyére, a nevezési határidő e hó 12-ének délelőtti 12 órája. Az urkocsis verseny e hó 21-én lesz.

— **Debreczen adózása.** A pénzügyigazgatósági jelentés szerint Debreczen lakossága által befizettetett május hóban: Egyenes adóban 143,217 korona, 60 ezer koronával több, mint a múlt év e hónapjában. Hadmentességi díjban befizettek 539 koronát, bélyeg jövedékben 46,527 koronát, jogilletékben 19,633 koronát, díjjövedékben 1,265 koronát, dohányjövedékben a vármegye fogyasztásával együtt 177,802 koronát, határvám jövedékben 15,023 koronát, fogyasztási és italadóban 25 ezer koronát. Fizetési halasztás 9 esetben engedélyeztetett.

— **Debreczen közigazgatása.** Kovács József polgármester jelentése szerint az elmúlt május hóban letartóztattak Debreczenben 215 egyént, akikből 5 az ügyészséghez adatott át. Iparigazolványt kapott 59 egyén s ezen a címen 760 korona folyt be iparoktatási célokra. A katonai létszám volt: közöshadseregben 1440 ember 519 lóval, m. kir. honvédség 996 ember 167 lóval.

— **Ülés a kamaránál.** A kamara kereskedelmi osztálya kedden délután 3 órakor tartotta ülését Szentkirályi Tivadar elnöklete alatt, melyen több fontos kereskedelmi érdekű ügy készítettett el a legközelebbi közgyűlésre. — Így megállapította az ülés azon határokat, melyek között az ipari alkalmazottak jutalmazásához hasonlóan a kereskedelemi alkalmazottak jutalmazása is rendszeresíthető volna. A postatakarék fiókoknál szám nélküli befizetési lapok forgalomba bocsátása iránt, mely kérelem már egyszer visszautasított a postatakarékpénztári igazgatóság által, újlag lépések tételét javasolja. Az első debreczeni takarékpénztár azon mozgalmát, mely az ország összes pénzügyintézeteinek az országos szövetségbe való belépése iránt indított, az osztály örvendetes tudomásul veszi s e cél és mozgalom támogatását javasolja s képviselőit az értekezletre kiküldi. Ezekon kívül számos fontos kihágási és kereskedelmi peres ügyben állapította meg szakvéleményét hatóságok és bíróságok részére. Végül egy debreczeni kézizálog üzlet díjai és óvadéka tekintetében adott hatósági megkeresésre véleményt a szakosztályi gyűlés.

— **A város közegészsége.** Az elmúlt május hónapban a közegészségügyi viszonyok sokkal kedvezőbbek voltak, mint az előző hónapokban. A közigazgatási bizottság elé terjesztett főorvosi jelentés különösen kiemeli, hogy

minden járványos betegség megszűnt s fertőző kórok is csak szórványosan fordultak el. Ami járványos megbetegedés előfordul, az a Pusztá-Macson április hóban dühöngött kanyaró maradványa volt.

— **A tisztviselők kérelme.** A város legközelebbi közgyűlésén szóba kerül az a beadvány, melyet a tisztviselőtelep alapítói Kazinczy Gábor táblabíró vezetése alatt csütörtökön nyújtottak át küldöttségileg a város polgármesterének. A beadványban tudvalevőleg a tisztviselők azon terület átengedését kérelmezik a várostól, mely a bábaképezde háta mögött terül el és a jelzett célra, nemcsak a tisztviselők, de a város saját érdekeit tekintve, különösen alkalmas. Volt ugyan szó arról, hogy ezen térségen idővel, vagyis majd akkor, ha a bábaképezde környéke teljesen kiépül, egy modern parkot létesítend a város, de ez az idő beláthatatlan messze van és előrelátható, hogy amily kihasználatlanul hevert ez a terület máig, ép oly kevésbé fog értékesíttetni a jövőben is, hacsak át nem engedik azt a szorgalmas tisztviselők gondozó kezének. Parkot ugyanis nem szoktak a város végén létesíteni; annak a város legbelső téerein van helye és ilyet a jövőben is találnak, majd ha lesz reá pénz. Most egyelőre azon kell lennünk, hogy a kérdésben forgó terület lehető legczélszerűbben használtassék fel. Erre nézve pedig sohasem fog oly kedvező alkalom kínálkozni, mint a jelenlegi, mert ha a derék tisztviselők ezen területet beépítendik, ezáltal nemcsak egy értékes csinos telephez jutunk, ami mindenestre kedvezőbb látványa leend szemüöknek, de az építkezés által az egész környék nyerni fog értékben, mert tudvalevő dolog, hogy a nagyobb forgalom az ingatlanok érték emelkedését idézi elő, már pedig a célbavett telep igen jelentékeny és új irányu forgalmat fog előidézni. Másrészt ezen építkezés folytán a városnak a temetőnél kitorkoló vége természetes folytatást nyerend az állomás felé, miáltal a város természetes fejlődésének egészséges ösvény nyitattik. Kívánatos lenne, ha a döntésre hivatott városatyák e kérdést oly beható tanulmányozásra méltatnák, aminőt ezen igen fontos ügy megérdemel.

— **Április hó 15-én megnyílt a nagyerdői gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegviz kurára messze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvizgyógyomdot ép úgy használhatnák a Nagyerdőn, hol a vizgyógyomd minden modern eszköze, a fürdőbérlet elismert szaktudománya, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbérlet Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern hygienia minden eszközével és oly olcsó áron kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógyczélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknel eredménnyel alkalmazhatjuk. Általában a vizgyógyomd edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvizgyógyomd alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket felélelenti és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredménnyel alkalmazható tehát a vizgyógyomd és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléseknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurto állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység-, sápkór-, kövesség-, köszvény-, görvélykór- és cukorvizelésnél. 4. Gyomor-, bél- és máj betegségeknel. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértululás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek, a neurastheniánál, ennek sokoldalú jelenségeinél, a mint: fejfőrcs, szédülés, fejnyomás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szivbántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle betegségnél, görcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdői hidegvizgyógyintézet modern és czélszerű berendezése, fekvése és kitűnő puha vize fölötté alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékelték. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5—8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdői hidegvizgyógyintézetben

Uri divat, kalap és fehérnemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ujfalussy-ház. Angol női bluzsokat, férfi fehérneműeket és kelen-gyékert mérték szerint a legszebb kivitelben készít.